

ענף הבקר בעת הקרבות בגליל העליון

ברפת וביחוד זמני החליבה. בחלק מהמשקים עברו לשתי חליבות ביממה ובחלק — אף לחליבה אחת, וגם זו לא בשעה קבועה ולא סדירה. תשומת-לב מיוחדת הוקדשה לחליבת הפרות שזה עתה המליטו ולבעלות תנובות גבוהות; לעומת זה הקדימו בייבוש פרות רבות וכתוצאה מזה הן „תזכינה“ בתקופת יובש ארוכות יתר על המידה. והתוצאה מזה: הפסד של אלפי ליטרים רבים בתנובה, דבר שגרם להפסדים כספיים ניכרים, ויש לחשוש שזה גם ישפיע במידת-מה על קביעת מיכסת הייצור הסופית שנקבעת בזמן האחרון במשקים שונים; יהיה איפוא הכרח לעמוד על המשמר ולמנוע קיפוחים בעקב ההפרעות בייצור תקין בימי המלחמה.

בשעת צרה זו נתגלה לנו ערכם של נוער ואף של ילדים בשמירה על קיום הענף. חלק ניכר של רפתנים גויס גם באיזורנו לצבא ונוכחנו שהנוער, ואף ילדים מכיתות ז' וח', ביצעו עבודות רבות תוך אחריות מלאה, כשהורשה להם לעזוב את המיקלטים לשעה קלה, בהפסקות שבין ההפגזות.

לציון מיוחד ראויים אנשי השירותים שלא גויסו לצבא, והם: הד"ר ראט, רופא „החק“ לאית“, שנשא יחיד בעול העזרה הווטרינאריה ב־3 איזורי עבודה; הוא הגיש במסירות את העזרה השיגרתית וכמובן שנוסף לו טיפול

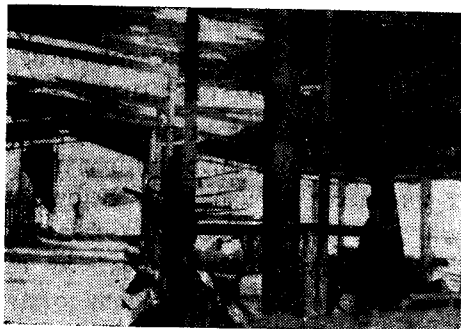
אין דומה ענף הבקר לשאר הענפים החק" לאיים, בהם אפשר בשעת-חירום לצמצם עבודות רבות ואף לא לבצע אותן כלל במשך תקור פה מסוימת. בענף הבקר לא ייתכן כדבר הזה: יש להאכיל את הבהמות, יש לחלוב את הפרות פעמים-שלוש ביממה, וביחוד את גבוהות התנו"ב. וכיוון שאין יודעים מראש מתי יפגיו אר"תנו האויב ומתי יפסיק את ההפגזה, הרי הרפתנים שלנו היו נתונים בסכנת-נפשות מתמדת.

המסיירים בימים אלה באיזורנו אינם חשים בנזקים הרבים שנגרמו לעדרים, כי אין הם בולטים לעין. „יוצא דופן“ מבחינה זו הוא משק גדות, שהופגז קשה כל הזמן ואיזור הרפתות נפגע בצורה חמורה. הסכנות במשק זה נפגעו מפגיעות ישירות, המתבנים מלאי-שחת וערי-מות התחמיק (למעלה מ־1000 טונות) נשרפו כליל, נהרגו 21 פרות ו־10 עגלות (חלק מהן הרוות), עגלה גדולה שנפצעה, היה הכרח לשחוט מחמת פצעים שנגרמו לה מרסיסים, ויש חשש של חיסול פרות נוספות שאין נראים בהן פצעים חיצוניים, אך ייתכן שרסיסים חדרו לגופן פנימה. „נס“ מיוחד אירע ברפת היונקים — לתוכה חדר פגז, אבל לא התפוצץ. גם מכון החליבה נשאר שלם, אם כי הרבה פגזים התפוצצו סביבו; הודות לכך לא הופרעה החליבה של הפרות גבוהות התנובה, כי אילולא כך, וודאי שהפרות האלו היו נתקפות בדלקות עטין קשות.

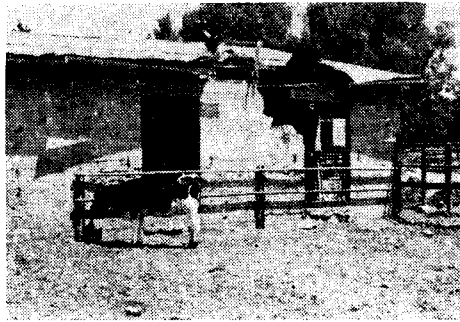
במשק חולתא נפגעה הסככה ואבדו 13 פרות, חלקן נהרגו וחלקן נפצעו קשה והיה הכרח לחסל אותן, ללא אפשרות להשתמש בבשרן, כיוון שנפסל ע"י הוואטרינארים.

במשק דן פגע פגז בסככת העגלות ונהרגו 16 עגלות גדולות, חלק מהן היו כבר הרוות. במשק עמיעד נפסדו מההפגזה 4 פרות.

בס"ה אבדו בימי הקרבות כ־60 ראש פרות ועגלות גדולות, אולם ההפסדים אינם מצטמ"צמים בכך בכל משקי האיזור (אף באלו שלא נהרגו בהם בהמות), כיוון שמחמת תדירות בהפגזות נשתבשו לחלוטין סידרי העבודה

הסככה בגדות שנפגעה בהפגזה

טכנת עגלות בידן שנפגעה בהפגזה

השדות ומשום כך נשרפו רוב שטחי המרעה ושדות התבואה, שהשלף שלהם מיועד לרעה. קיימת איפוא עכשיו בעיה חמורה של הספקת מספוא לעדרי הבשר, עד להתחדשות המרעה בחורף הבא; ויש לחשוש לאיחור בהתחדשות הצמחיה בעקב השריפות. הועלתה הצעה לנצל את שטחי המרעה שברמת הגולן המשותרת וייתכן שבדרך זו יוקל המצב בהזנת העדרים האלה.

סיכום

על אף הקשיים וההפסדים שנגרמו למשקים שלנו במלחמת ששת הימים, פועמת בכל היישובים שבאיזור הרגשה טובה ו"המוראל" הוא גבוה. כיבוש הרמה הסורית שיחרר אותנו מהאיום וההטרדות הבלתי פוסקות במשך כל השנים האחרונות. אנו חיים בתקווה שהרמה תישאר בידי ישראל ונוכל להמשיך ולפתח את המשקים, וכמובן גם את ענף הבקר, בתנאי שלום ורוגע.

כפר-בלום, יולי 1967 אליעזר ישראלי

בבהמות הפצועות; הוא גם סיפק מלאי של תרופות הכרחיות לכל משק והודות לכך הצלחנו להציל פרות לא מעטות ממחלות קשות ואף ממות. גם המזריע האיזורי ונהגי מיכליות החלב מילאו את חובותיהם במסירות רבה; אף בשעות ההפגזה אספו את החלב במשקים והובילו למחלבות. מסירות זו של האנשים בעורף עור דדה אותנו מאוד. מן הראוי להביא את דבריו של אחד מנהגי המיכליות: "כל עוד המכוניות שלנו לא נפגעו בהפגזות, נמשיך בעבודתנו!" נראה לי שיש גם ללמד משהו מהמלחמה שעברה עלינו, כדי להתכונן לבאות, כי מי יערוב לנו שלא נתנסה ב"סיבוב" נוסף? אני מתכוון בעיקר לאירגון איזורי בשטחים רבים שהפעם כמעט לא הורגש כלל; ושטחי הפעולה האיזורית מרובים הם, כגון — שיוק החלב ליישובים העירוניים שבאיזור, אירגון הספקת המזון, עזרה לנפגעים וכדומה. הוועדה האיזורית של הבוקרים התאספה בימים שאחר המלחמה בגדות והיא דנה בעניינים אלה וכן הטילה על עצמה את הדאגה לשיקום העדרים ע"י רכישת מבכירות ממשקי האיזור שלא נפגעו במיוחד; הובטחה גם עזרת התאחדות מגדלי בקר בפעולה זו.

בעדרי הבקר לבשר

גם בעדרים אלה היו פגיעות, אם כי הם היו מפורזים בשטחי המרעה; נהרגו כ-100 אמהות ועגלות, ויתכן שמספר האבידות הוא גדול יותר, כי טרם נערך מיפקד בעדרים אלה. עובדה זו מלמדת אותנו שפיזור עדר בקר בשדות (כאמ' צעי הגנה בפני פגיעות בעדר בשטח סגור — ברפתים) אינו נראה כיעיל ביותר. נוכחנו הפעם שחלק גדול מהפגזים ירד דווקא על

לחברנו

חיים שור ואשתו רחל

לכלולות בנם אפרים עם בחירת ליבו אביבה, לבית אשכנזי

שלוחה ברכה לבבית

מאת עובדי ש. ה. מ.